

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary - Cultural

ادبی - فرهنگی

استاد محمد اسحاق برکت

ویرجینیا امریکا

10/11/28

بیا ئید پښتو بیا موزیم!

گړنی پښتو اولغتونه

(محاورة ولغات پښتو)

دپښتو ۲۵ لوست

(درس ۲۵ پښتو)

پیش از آنکه به اصل درس بپردازم یک نکته را که آنها هم به درسهای پښتو ارتباط میگیرد و در واقع یک قسمت از درس پښتوست ضروری میدانم و آن اینکه :

ممکن نزد بعض علاقه مندان سوالی پیش آید که فرق میان یای ملیینه "ی" و یاء معروف "ی" وقتی هر دو در وسط کلمه مینیشند و هر دو با حروف ماقبل و ما بعدش پیوست میباشند ، در چیست و آنها را چسان از هم تمییز توان کرد ؟

درین مورد باید به عرض رسانید که یکی از علایم مشخصه این دو "ی" اینست که حرف ماقبل " یاء" ملیینه دایم مفتوح است چه در آخر کلمه باشد چه در وسط . کذا حرف پیش از "ی" معروف همیشه مکسور است در حالی که هر دو "ی" در وسط کلمات به عین شکل یعنی دو نقطه در زیر عرض اندام مینمایند.

به هر وجه در درس امروز یک متن پښتورابه دری ترجمه و به تحلیل و تشریح میگیرم ، متن اینست:

د گران هیواد افغانستان له روانو ترخواو غمجنو شرایطو څخه هر زور پدلی او اند پښمن هیواد وال خبردی . نو د هرافغان دنده ده چي د روان بحران پر وړاندې خپلي هر اړخيزې هلي ځلي او هڅي ونه سپموي او هغوته چټکتيا ورکړي .

گران وطنوال خبردي چي په افغانستان کي څه تيريري اود کومو خطرونوسره هغه مخامخ دي او دا خطر ونه هیواد څه رنگه دلويډو کندی (گړنگونو) ته ور نیردی کوي نو په داسي حال کي دټولو روڼ اندانو دنده څه ده ؟

ترجمه :

از شرایط تلخ و مغموم موجود در وطن عزیز افغانستان هر هموطن درد دیده و رسالتمند اطلاع دارد. لذا (پس) وظیفه هر افغانست که مقابل بحران جاری تپ و تلاش و مساعی خود را مضایقه نکرده و به آن سرعت بخشند.

هموطنان گرامی مطلع اند که در افغانستان چه میگذرد و به کدام خطرات مواجه است و این خطرات چسان وطن را به پرتگاه سقوط نزدیک میسازد بنابراین درین حالت وجیبه همه روشنفکران چیست؟ (متن پشتو و ترجمه دری آن آنگونه که لازم بود بنابر ضرورت لغات پشتوی مورد نظر و ترجمه تحت اللفظ به دری ، از دستور نویسندگی و ادبیات اندکی دور افتاد از آن پوزش میخوام).

اکنون به ترجمه و تفسیر لغاتی که در متن پشتو آمده میپردازم :

- تریخ - تلخ

یک صفت چهارشکلست:

۱- تریخ ۲- تریخه ۳- تریخه ۴- تریخی (۱- مفرد مذکر ۲- جمع مذکر ۳- مفرد مؤنث ۴- جمع مؤنث)

- غمجن - (اندوهگین ، غمگین) بروزن دروغجن (دروغگو ، کاذب)

- زوربدلی (آزرده) اسم مفعول بیواسطه از مصدر (زوربدل) یعنی آزرده شدن و آزرده شدن ، این مصدر از روی ساختمان مصدری لازم میست اما در بسی حالات هر دو استفاده از آن شده میتواند . مصدر متعدی آن (اورول) است که بسیار کم از آن استفاده میشود ازین جهت (زوریدل) رایبشتر استعمال میکنیم .

- اندپبنمن - مواظب و مراقب یک چیز توام با اندوه

- دنده - وظیفه و مکلفیت

- سپمول - دریغ کردن ، مضایقه کردن

- چتکتیا - سرعت

- کنده - گودال (گُدال) ، پرتگاه ، برای عین مطلب و منظور (گیرنگ) نیز استعمال میشود.

- روڼ - روشن ، یک صفت سه شکلست :

۱- روڼ ۲- روڼ ۳- رنه ۴- رڼی (۱- مفرد مذکر ۲- جمع مذکر ۳- مفرد مؤنث ۴- جمع مؤنث)

- اند - فکر ، نظر ، عقیده

- روڼاند - روشنفکر

تا درس بعدی شما را بخداوند بزرگ میسپارم ، الله مو مل اوڼی چاری !!